

**UCHWAŁA NR 53/V/24
RADY POWIATU NOWOSĄDECKIEGO**

z dnia 6 września 2024 r.

w sprawie zmiany Uchwały Nr 213/XIX/21 Rady Powiatu Nowosądeckiego z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021-2025”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 107) w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 poz. 424 z późn. zm.), Rada Powiatu Nowosądeckiego uchwala, co następuje:

§ 1. W Uchwale Nr 213/XIX/21 Rady Powiatu Nowosądeckiego z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021-2025” wprowadza się następujące zmiany:

1. tytuł uchwały otrzymuje brzmienie:

„w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021– 2025”..

2. § 1 uchwały otrzymuje brzmienie:

„Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021 – 2025” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały”..

3. Załącznik do Uchwały Nr 213/XIX/21 Rady Powiatu Nowosądeckiego z dnia 29 kwietnia 2021 roku otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nowosądeckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Nowosądeckiego

Marek Pławiak

Załącznik
do Uchwały Nr 53/V/24
Rady Powiatu Nowosądeckiego
z dnia 6 września 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W POWIECIE NOWOSĄDECKIM
NA LATA 2021-2025**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Przemoc domowa – podstawy teoretyczne	3
1. Definicja.....	3
2. Cykl przemocy domowej.....	3
3. Rodzaje przemocy domowej – formy zachowań agresywnych.....	4
4. Skutki przemocy domowej.....	4
III. Diagnoza problemu przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim	5
1. Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu.....	5
2. Sądy Rejonowe w Nowym Sączu i Gorlicach.....	7
3. Ośrodki Pomocy Społecznej.....	8
3.1 Realizacja procedury Niebieskie Karty.....	8
3.2 Realizacja zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	10
4. Działania powiatu w zakresie realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.....	13
5. Diagnoza zasobów instytucjonalnych.....	15
6. Mapa pomocy rodzinie uwikłanej w przemoc.....	18
IV. Harmonogram działań	19
V. Monitorowanie i ewaluacja Programu	21
VI. Przewidywane efekty realizacji Programu	21
VII. Źródła finansowania	21
Załącznik: Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowy Sączu	22

I. WSTĘP

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021-2025 jest realizacją art. 6 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zasadniczym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Nowosądeckim. Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doświadczających przemocy domowej, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc domową i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

II. PRZEMOC DOMOWA - PODSTAWY TEORETYCZNE

1. DEFINICJA

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym;
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli;
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny;
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

2. CYKL PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych;
- **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji;
- **faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, która jednak, bez specjalistycznej pomocy, kończy się nawrotem przemocy

spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

3. RODZAJE PRZEMOCY DOMOWEJ – FORMY ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;
- **przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u osoby doświadczającej przemocy, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
- **przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- **przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy.

4. SKUTKI PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości), przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim osoba doświadczająca przemocy była poddawana ze strony osoby stosującej przemoc, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy domowej. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń

psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności), problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm).

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy domowej.

Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Osoby doświadczające przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Spoleczne konsekwencje przemocy domowej

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u osób doznających przemocy, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE NOWOSĄDECKIM

1. Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu

Z danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu wynika, iż w 2020 roku na terenie Powiatu Nowosądeckiego Policja w 203 przypadkach uruchomiła procedurę „Niebieska Karta”. W 2019 roku procedurę wdrożono w 282 przypadkach, w roku 2018 – w 271 przypadkach.

Tabela 1. Liczba założonych Niebieskich Kart przez Policję w latach 2018-2020 w Powiecie Nowosądeckim.

Jednostka organizacyjna KMP w Nowym Sączu	Liczba założonych Niebieskich Kart		
	2018	2019	2020
Teren podległy dawnemu Posterunkowi Policji w Chełmcu	41	47	41
Komisariat Policji - Grybów	44	44	33
KP - Krynica – Zdrój	45	38	33
KP - Łososina Dolna	17	29	20
KP - Muszyna	25	29	15
Posterunek Policji - Nawojowa	32	40	22
KP - Piwniczna – Zdrój	12	15	16
KP – Stary Sącz	55	40	23
Łącznie:	271	282	203

Powyższe dane wskazują, że liczba założonych przez Policję Niebieskich Kart w 2020 roku spadła w stosunku do roku 2019 i 2018.

Realizowana przez Policję procedura Niebieskie Karty jest procedurą interwencji wobec przemocy domowej. „Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy domowej i służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą oraz jako dowód w sprawach sądowych.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji udziela niezbędnej pomocy osobie doznającej przemocy, podejmuje czynności chroniące życie, zdrowie i mienie, rozmawia z osobą stosującą przemoc o odpowiedzialności karnej, zabezpiecza ślady i dowody przestępstwa oraz podejmuje działania mające na celu zapobiec dalszym zagrożeniom mogącym występować w tej rodzinie (m.in. poprzez wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa domowników i zachowanie sprawcy przemocy domowej).

Działania podejmowane przez funkcjonariuszy KMP w Nowym Sączu, ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej w 2020 roku:

- realizacja wewnętrznego projektu "Moc – tak, przemoc – nie", mającego na celu zapewnienie bezpieczeństwa i pomocy członkom rodzin policyjnych doświadczającym przemocy;
- dyżury w KMP w Nowym Sączu oraz jednostkach podległych dla osób dotkniętych przestępstwem w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem;
- realizacja wytycznych z Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury Niebieska Karta przez dzielnicowych KMP w Nowym Sączu poprzez udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno - pomocowych (do 2023 r. – grup roboczych) przy Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz realizację zadań zgodnie z kompetencjami związanymi z wdrożeniem w rodzinie procedury Niebieska Karta;
- w związku ze stanem epidemii zaplanowane przez KMP w Nowym Sączu na 2020 rok szkolenia związane z tematyką przemocy domowej nie odbyły się. Realizowane były natomiast szkolenia funkcjonariuszy w formie samokształcenia z wykorzystaniem materiałów oraz nagrań z wideokonferencji organizowanej przez Komendę Główną Policji dot. tematyki związanej z wejściem w życie tzw. przepisów „antyprzemocowych”.

2. Sądy Rejonowe w Nowym Sączu i Gorlicach

Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Nowym Sączu - VIII Zamiejskiego Wydziału Karnego z siedzibą w Muszynie, Sądu Rejonowego w Nowym Sączu oraz Sądu Rejonowego w Gorlicach wynika, że w 2020 roku orzeczono łącznie w sprawach z art. 156, 157, 190, 191, 207 kodeksu karnego (dot. czynów związanych z przemocą domową) 20 kar bezwzględnego pozbawienia wolności. W 39 przypadkach warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności, natomiast liczba orzeczeń środków prawnych (zakazu zbliżania do określonych osób i miejsc, nakazu opuszczenia lokalu, zobowiązań do leczenia odwykowego, udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych) wyniosła 41.

Zastanawiający jest brak w 2020 roku orzeczeń zobowiązujących do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w stosunku do ogólnej liczby orzeczonych kar w związku ze stosowaniem przemocy (100).

Tabela 2. Liczba orzeczonych w sprawach z art. 156, 157, 190, 191, 207 kodeksu karnego kar pozbawienia wolności oraz środków prawnych przez Wydziały Karne Sądów Rejonowych w Nowym Sączu, Muszynie i Gorlicach w 2020 roku.

	Sąd Rejonowy w Nowym Sączu	Sąd Rejonowy w Gorlicach	Sąd Rejonowy w Muszynie
Liczba orzeczonych kar pozbawienia wolności (bezwzględnego)	17	3	0
Liczba warunkowych zawiesznień wykonania kary pozbawienia wolności	28	7	4
Liczba orzeczeń	31	6	4

środków prawnych:			
- zakazu zbliżania się do określonych osób, miejsc	11	1	1
- nakazu opuszczenia lokalu	3	2	1
- udziału w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	0	0	0
- zobowiązań do leczenia odwykowego	17	3	2

3. Ośrodki Pomocy Społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu dokonało wśród 16 gmin Powiatu Nowosądeckiego rozeznania działań podejmowanych w latach 2018 – 2020 na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Uzyskano informacje na temat funkcjonowania procedury Niebieskie Karty w pomocy społecznej oraz stanu realizacji zadań własnych gmin w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

3.1. Realizacja procedury Niebieskie Karty.

Wszystkie Ośrodki Pomocy Społecznej z Powiatu Nowosądeckiego stosują procedurę Niebieskie Karty.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart założonych w 16 gminach Powiatu Nowosądeckiego w latach 2018 - 2020.

L.p.	Gmina	Liczba Niebieskich Kart														
		2018					2019					2020				
		Pomo c społe czna	Poli cja	GK RP A	Oświ ata	Służ ba zdrowi a	Pomo c społe czna	Poli cja	GKR PA	Oświ ata	Służ ba zdrowi a	Pomo c społe czna	Poli cja	GKR PA	Oświ ata	Służb a zdrowi a
1.	Chełmiec	3	41	0	0	0	8	47	0	1	0	7	41	0	0	0
2.	Gródek nad Dunajcem	3	6	0	0	0	3	13	0	0	0	2	13	0	0	0
3.	Miasto Grybów	6	5	0	0	0	0	6	0	0	0	5	11	0	0	0
4.	Gmina Grybów	5	24	0	0	0	2	25	0	0	0	0	13	0	0	0
5.	Kamionka Wielka	1	9	0	0	0	3	19	0	0	0	6	9	0	0	0
6.	Korzenna	0	15	0	0	0	0	13	0	0	0	0	9	0	0	0
7.	Krynica – Zdrój	0	45	0	0	0	8	38	0	0	0	1	33	0	3	0
8.	Łabowa	2	6	0	0	0	2	11	0	0	0	2	6	0	1	0
9.	Łącko	0	12	0	0	0	1	11	0	0	0	7	9	0	0	0
10.	Łososina Dolna	0	11	0	1	0	0	16	0	0	0	0	7	0	0	0
11.	Muszyna	1	25	0	0	0	1	29	0	0	0	1	15	0	0	0
12.	Nawojowa	0	17	0	0	0	0	10	0	0	0	0	7	0	0	0
13.	Piwniczna – Zdrój	3	10	0	1	0	2	10	0	0	0	1	9	0	0	0
14.	Podegrodzie	2	30	0	0	0	2	8	0	0	0	1	9	0	0	0
15.	Rytro	0	2	0	1	0	0	5	0	0	0	0	7	0	0	0
16.	Stary Sącz	7	13	0	0	0	10	21	0	0	0	12	5	0	0	0
	Łącznie:	33	271	0	3	0	42	282	0	1	0	45	203	0	4	0

Z przedstawionych danych wynika jednoznacznie, iż zdecydowana większość procedur „Niebieska Karta” w latach 2018 – 2020 zostało wszczętych przez Policję (756) oraz pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej (120). 8 Niebieskich Kart założono w oświacie. Żadnej procedury nie wszczęły gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (GKRPA) ani służba zdrowia.

3.2. Realizacja zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

- We wszystkich gminach Powiatu Nowosądeckiego funkcjonują gminne programy przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
- Większość gmin prowadzi poradnictwo dla osób doświadczających przemocy domowej.

Do najczęściej świadczonych form pomocy osobom doświadczającym przemocy należy pomoc psychologiczna, prawna, socjalna, informowanie o możliwościach uzyskania pomocy, kierowanie do specjalistycznych instytucji, możliwość udziału w grupach wsparcia. Zadanie to realizują ośrodki pomocy społecznej samodzielnie lub we współpracy z Policją, najczęściej w ramach istniejących Punktów informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową. W kilku gminach istnieje możliwość uczestnictwa w grupie wsparcia.

Tabela 4. Liczba klientów Punktów informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową w poszczególnych gminach Powiatu Nowosądeckiego w latach 2018 - 2020.

L.P.	GMINA	LICZBA KLIENTÓW PUNKTU INFORMACJI, WSPARCIA I POMOCY DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ		
		2018	2019	2020
1.	Chelmiec	37	16	51
2.	Gródek n. Dunajcem	65	58	34
3.	Miasto Grybów	8	4	11
4.	Gmina Grybów	0	0	5
5.	Kamionka Wielka	3	0	21
6.	Korzenna	40	15	7
7.	Krynica-Zdrój	14	26	14
8.	Łabowa	22	12	18
9.	Łącko	Brak Punktu	5	Brak Punktu
10.	Łososina Dolna	20	21	20
11.	Muszyna	40	32	2

12.	Nawojowa	117	42	18
13.	Piwniczna-Zdrój	Brak Punktu	Brak Punktu	20
14.	Podegrodzie	27	42	58
15.	Rytko	0	3	3
16.	Stary Sącz	48	65	33
Łącznie:		441	341	315

Z pomocy specjalistycznej w ramach Punktów informacji, wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową działających na terenie Powiatu Nowosądeckiego w 2020 roku skorzystało łącznie 315 osób, najwięcej w gminach Podegrodzie (58 osób), Chełmec (51) i Gródek nad Dunajcem (34).

Wskaźniki te jednoznacznie wskazują, że istnieje potrzeba udzielania specjalistycznego wsparcia i pomocy osobom zagrożonym przemocą i doświadczającym przemocy, w miejscu nieodległym od ich miejsca zamieszkania. Większość Punktów mieści się bowiem przy Ośrodkach Pomocy Społecznej/Urzędach Gmin.

- Na terenie wszystkich gmin działają zespoły interdyscyplinarne.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych działających na terenie danej gminy oraz kuratorzy sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych pomiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest m.in.:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych (do 2023 r. – grup roboczych) i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Tabela 5. Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w gminach Powiatu Nowosądeckiego w latach 2018-2020.

L.P.	GMINA	LICZBA POSIEDZEŃ ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH			LICZBA POSIEDZEŃ GRUP ROBOCZYCH		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Chełmiec	4	5	4	86	137	87
2.	Gródek n. Dunajcem	4	4	4	58	70	70
3.	Miasto Grybów	5	4	4	23	13	35
4.	Gmina Grybów	5	5	4	81	111	76
5.	Kamionka Wielka	4	4	4	10	29	34
6.	Korzenna	4	4	4	74	61	55
7.	Krynica-Zdrój	4	4	4	200	203	141
8.	Łabowa	4	4	4	17	19	12
9.	Łącko	5	5	4	33	35	71
10.	Łososina Dolna	4	4	4	35	68	24
11.	Muszyna	4	4	4	117	94	63
12.	Nawojowa	5	5	4	74	61	63
13.	Piwniczna-Zdrój	4	1	2	35	46	41
14.	Podegrodzie	4	4	3	64	47	37
15.	Rytko	7	7	8	7	7	9
16.	Stary Sącz	4	4	4	29	31	108
Łącznie:		71	68	65	943	1032	926

Łącznie w 2020 roku odbyło się w Powiecie Nowosądeckim 65 posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych oraz 926 posiedzeń grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

Z powodu ogłoszonego 20 marca 2020 r. stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, posiedzenia zarówno zespołów interdyscyplinarnych, jak i grup roboczych w 2020 r. odbywały się często w sposób zdalny – za pomocą zdalnych środków komunikacji, zgodnie z „Instrukcją dotyczącą sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury *Niebieskie Karty* oraz dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2” przekazaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 29 marca 2020 r.

- Wszystkie gminy podejmują na swoim terenie działania informacyjno – promocyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Do najczęściej stosowanych form należy:

- rozpowszechnianie plakatów, ulotek, broszur, informatorów;
- zamieszczanie stosownych artykułów w prasie lokalnej;
- zamieszczanie informacji na stronach internetowych urzędów gmin, ośrodków pomocy społecznej;
- spotkania informacyjne z mieszkańcami gminy;
- udzielanie informacji przez pracowników socjalnych;
- prezentacje multimedialne w szkołach;
- wywiady pedagogizujące w szkołach;
- przygotowywanie „kącików profilaktycznych” na festynach gminnych;
- zajęcia profilaktyczno – edukacyjne w świetlicach środowiskowych.

Część działań, w związku ze stanem epidemii, w 2020 r. nie było podejmowanych.

4. Działania powiatu w zakresie realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Powiatom przypisana została również realizacja zadań z zakresu administracji rządowej takich jak:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową, programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową oraz o ich ukończeniu.

4.1. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W celu zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia/ośrodkach interwencji kryzysowej Powiat Nowosądecki podpisał z Miastem Nowy Sącz porozumienie – a od 2022 roku z Powiatem Limanowskim, na mocy którego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu/Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej zapewnia osobom z terenu Powiatu Nowosądeckiego (znajdującym się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym, w sytuacji zagrożenia lub po traumatycznych przejściach) pomoc w zakresie specjalistycznych usług psychologiczno – terapeutycznych, prawnych i socjalnych, zapewnia także czasowe schronienie osobom z terenu Powiatu Nowosądeckiego doświadczającym przemocy domowej (kobiety i matki z dziećmi) w hostelu OIK.

Ponadto w Małopolsce funkcjonują 3 Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej – Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Tarnowie, Tatrzkański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Krakowie, w których osoby doświadczające przemocy mogą uzyskać specjalistyczną pomoc.

Tabela 6. Liczba osób z Powiatu Nowosądeckiego, którym udzielono pomocy w OIK w Nowym Sączu w zakresie przemocy domowej w latach 2018 - 2020.

L.p.	Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba osób z Powiatu Nowosądeckiego objętych pomocą OIK w Nowym Sączu w zakresie przemocy domowej		
		2018	2019	2020
1.	Natychmiastowa pomoc psychologiczna	72	74	29
2.	Poradnictwo prawne	16	0	7
3.	Poradnictwo socjalne	0	0	0
4.	Inne poradnictwo specjalistyczne (pedagog, mediator, specjalista pracy z rodziną, terapeuta uzależnień)	19	19	-
5.	Schronienie do 3 miesięcy (hostel)	12	8	6

4.2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Przeciwdziałanie przemocy domowej koncentruje się głównie na działaniach adresowanych do osób doznających przemocy. Aby skutecznie zapobiegać przemocy i zwalczać jej negatywne skutki konieczne jest podjęcie szerokich działań wobec osób stosujących przemoc domową uwzględniających prowadzenie bezpośrednich oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych jak i doskonalenie procedur interwencyjno - prawnych. Praca z osobą stosującą przemoc domową jest jednocześnie odpowiedzią na zapotrzebowanie osób doznających przemocy, które oczekują zmiany zachowań osób stosujących przemoc domową. Poddanie osoby stosującej przemoc domową pracy korekcyjnej daje szansę na to, że będzie on w stanie zmienić schemat postępowania.

Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową prowadzone są w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do nawiązywania i podtrzymywania partnerskich relacji z członkami rodziny.

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, realizowany był przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu od 2008 do 2012 roku. W latach 2013 - 2016 program realizował Sąddecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu. W latach 2017 - 2020 PCPR podjęło się realizacji kolejnych edycji programu, jednak z uwagi na niewielkie zainteresowanie instytucji kierujących osoby do Programu korekcyjnego, nie był on realizowany.

5. Diagnoza zasobów instytucjonalnych

W Powiecie Nowosądeckim funkcjonują następujące instytucje, których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy domowej:

5.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu

PCPR wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej. Do zadań tych należy m.in.: prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach (zadanie realizowane jest przez Punkt Konsultacyjny Poradnictwa Specjalistycznego dla Rodzin, Dzieci i Osób Doświadczających Przemocy w PCPR), szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr z terenu powiatu, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy w domowej; opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia oraz zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, a także tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz opracowywanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

5.2. 16 Ośrodków Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej wykonują zadania gminy z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności polegające na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, pracy socjalnej, tworzeniu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej (opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych).

5.3. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań komisji należy między innymi inicjowanie działań w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; udzielania rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową; prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży; wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych; inicjowanie działań w obszarze przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej; podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

5.4. Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu oraz Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Krynicy-Zdroju

5.5. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Sączu z filiami w Grybowie, Krynicy – Zdroju i Starym Sączu

Poradnie psychologiczno – pedagogiczne udzielają pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom, między innymi poprzez: wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, problematyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka, terapię zaburzeń rozwojowych i zaburzeń dysfunkcyjnych, prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, wspomaganie wychowawczej funkcji rodzin.

5.6. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu i podległe mu Sądy Rejonowe w Gorlicach i Nowym Sączu

Sąd okręgowy rozpoznaje odwołania od orzeczeń wydanych przez sądy rejonowe, a więc funkcjonuje jako sąd II instancji (odwoławczy); jednocześnie rozpatruje niektóre sprawy o większym ciężarze gatunkowym, wymagające od sędziów dużego doświadczenia i praktyki (bardzo duża wartość roszczenia, poważne przestępstwa itp.) i wówczas funkcjonuje jako sąd I instancji. Sądy rejonowe, jako jednostki sądownictwa najbliższe dla obywateli, rozpatrują wszystkie sprawy, z wyjątkiem zastrzeżonych dla sądu okręgowego.

5.7. Prokuratura Okręgowa w Nowym Sączu i Prokuratury Rejonowe w Gorlicach, Nowym Sączu i Muszynie

Prokuratury są zobowiązane, w sytuacji istnienia uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa, do wszczęcia postępowania przygotowawczego celem sprawdzenia czy doszło do przestępstwa, wyjaśnienia okoliczności zdarzenia, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ujęcia sprawcy, zastosowania, w uzasadnionych przypadkach, środka zapobiegawczego wobec sprawcy przemocy w formie dozoru policyjnego bądź tymczasowego aresztowania.

5.8. Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu z podległymi Komisariatami w Grybowie, Krynicy – Zdroju, Łososinie Dolnej, Muszynie, Nawojowej, Piwnicznej – Zdroju i Starym Sączu oraz Posterunkami w Gródku nad Dunajcem, Korzennej i Łącku

Do podstawowych zadań Policji – zgodnie z Ustawą o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku – należą m.in.: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra; ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego; inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi; wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy domowej, realizowanie wytycznych w sprawie procedury Niebieska Karta poprzez udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych przy Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz realizację zadań zgodnie z kompetencjami związanymi z wdrożeniem w rodzinie procedury Niebieska Karta.

5.9. Zakłady Opieki Zdrowotnej – publiczne i niepubliczne

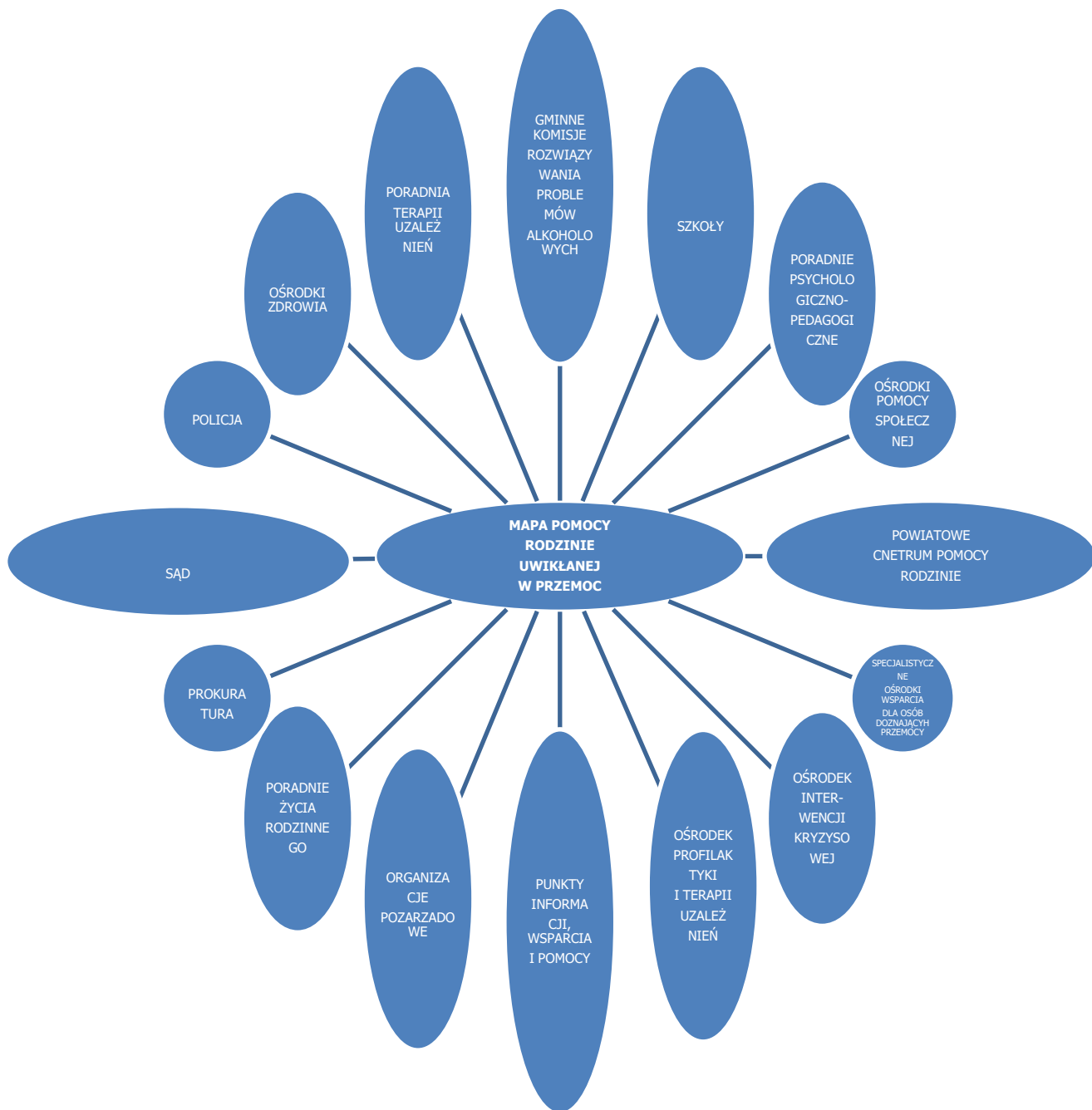
5.10. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe na terenie powiatu

5.11. Poradnie życia rodzinnego

5.12. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej

5.13. Punkty informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową działające przy ośrodkach pomocy społecznej

6. Mapa pomocy rodzinie uwiękanej w przemoc

IV. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

L.P.	CEL SZCZEGÓŁOWY	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR/ PARTNERZY
I.	<p style="text-align: center;">Zwiększenie świadomości oraz wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy domowej 2. Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej 3. Diagnozowanie skali i charakteru przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim 	2021 - 2025	PCPR w Nowym Sączu/ ośrodki pomocy społecznej, policja, sądy, szkoły, placówki służby zdrowia działające na terenie Powiatu Nowosądeckiego
II.	<p style="text-align: center;">Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy (zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową) 2. Wczesne rozpoznanie i reagowanie w sytuacjach, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy domowej 	2021 - 2025	PCPR w Nowym Sączu/ ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, poradnie psychologiczne – pedagogiczne, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych działające na terenie Powiatu Nowosądeckiego

III.	<p>Podejmowanie działań na rzecz ochrony osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie wielospecjalistycznej pomocy (m.in. psychologicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej) i wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej 2. Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki 3. Realizacja Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową 	2021 - 2025	<p>PCPR w Nowym Sączu/ ośrodki pomocy społecznej, policja, sąd, placówki opiekuńczo – wychowawcze, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych działające na terenie Powiatu Nowosądeckiego</p>
IV.	<p>Podnoszenie jakości pracy służb zajmujących się problemem przemocy domowej w Powiecie Nowosądeckim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia służb podejmujących działania na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc 2. Udział w sympozjach, konferencjach tematycznych 3. Spotkania konsultacyjno – informacyjne dla przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych, superwizja. 	2021 - 2025	<p>PCPR w Nowym Sączu/ ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Nowosądeckiego</p>

V. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021-2025 będzie prowadzone corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu. W ramach monitoringu będą zebrane informacje ilościowe i jakościowe przekazywane przez jednostki uczestniczące w jego realizacji.

W oparciu o zebrane dane PCPR, jako podmiot odpowiedzialny za koordynację realizacji Programu corocznie dokonywało będzie ewaluacji Programu. Ewaluacja ma na celu dostarczenie informacji, czy cele są właściwie realizowane, jaka jest trafność, skuteczność i efektywność Programu oraz wskazanie potrzeb ew. zmian na przyszłość.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu będzie przedkładał Radzie Powiatu Nowosądeckiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

VI. PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej.
- Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym osobom doznającym przemocy i osobom stosującym przemoc domową.
- Wzrost liczby placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy.
- Spadek liczby przypadków przemocy domowej.
- Spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą domową podejmowane są wielokrotnie.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy w Powiecie Nowosądeckim.
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- Budżet Powiatu Nowosądeckiego
- Budżet Państwa (dot. realizacji zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat)

Załącznik

PROGRAM KOREKCYJNO – EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ REALIZOWANY W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W NOWYM SĄCZU

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową stanowi uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc. Podstawowym celem tych wszystkich działań jest powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

1. KRYTERIA PRAWNE – FORMALNE

1.1. Realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat - art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej; opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.).

1.2. Zadaniem własnym powiatu, wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej – art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.). Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest integralną częścią Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021 – 2025 i stanowi załącznik do tego Programu.

1.3. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową prowadzone są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. 2023 poz. 1163).

2. STANDARDY ORGANIZACYJNE

2.1. Miejsce realizacji

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową prowadzony jest w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu, w godzinach popołudniowych, poza godzinami pracy Centrum. Sala, w której odbywają się grupowe zajęcia korekcyjno – edukacyjne jest przystosowana do pracy z grupą ok. 15 osób, z możliwością ułożenia krzesła w krąg, jest wyposażona w tablicę typu flipchart, rzutnik oraz laptop. Ponadto realizatorzy dysponują pomieszczeniem do pracy indywidualnej, w której mają miejsce indywidualne spotkania z uczestnikami Programu, jak również wzajemne konsultacje osób realizujących Program.

2.2. Kwalifikacje prowadzących

Zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. 2023 poz. 1163) oddziaływania korekcyjno - edukacyjne prowadzone są przez osoby:

1. posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo - wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
2. posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej
lub
 - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji
lub
3. będące terapeutami lub psychoterapeutami ;
4. posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w domowej;
5. posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

3. STANDARDY MERYTORYCZNE

3.1. Rekrutacja do Programu.

Zgodnie z zapisami art. 9b pkt. 2 ust. 9 oraz pkt. 8 ust. 5 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, na wniosek członków grupy diagnostyczno-pomocowej zespół interdyscyplinarny kieruje osobę stosującą przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym. Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową,
2. dostarczyć grupie diagnostyczno - pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący ten program;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno - pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Rekrutacja do Programu prowadzona jest także w formie współpracy z instytucjami - sądy, prokuratura, policja, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki terapii uzależnień oraz zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy.

3.2. Podstawa teoretyczna

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest realizowany w oparciu o program interwencyjny dla sprawców nadużyć w rodzinie – tzw. „Program z Duluth”. Zajęcia przygotowywane są z wykorzystaniem elementów scenariusza zajęć opracowanego

przez Fundację im. Stefana Batorego na podstawie programu „Education Groups For Men Who Batter – The Duluth Model”.

3.3 Diagnoza uczestników

Wszyscy uczestnicy Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową, przed rozpoczęciem zajęć grupowych uczestniczą w co najmniej dwóch sesjach indywidualnych:

1. sesji kwalifikującej do Programu, która ma na celu rozpoznanie poziomu świadomości własnych zachowań osoby stosującej przemoc oraz jej motywacji do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, rozpoznanie różnego typu zaburzeń psychicznych czy też uzależnienia od alkoholu lub narkotyków u uczestników programu – w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień;
a także zapoznanie z Programem oraz sposobem jego realizacji;
2. sesji diagnozującej, mającej na celu szczegółowy opis zachowań i postaw przemocowych, a także charakterystykę środowiska rodzinnego, sytuacji osobistej, zawodowej, prawnej uczestnika oraz zapoznanie z kontraktem skonstruowanym na potrzeby Programu.

Po zakończeniu zajęć grupowych uczestnicy Programu biorą udział w indywidualnych zajęciach podsumowujących ich udział w Programie korekcyjno – edukacyjnym.

Istnieje możliwość udziału uczestników Programu w sesjach indywidualnych wg potrzeb zgłaszanych przez prowadzących grupowe zajęcia korekcyjne lub też przez samych uczestników.

3.4. Program korekcyjno – edukacyjny realizowany w PCPR ma na celu:

- zmianę przekonań odbiorców Programu dotyczących stosowania przemocy domowej - edukację dot. m.in. przekonań i postaw legitymizujących przemoc, w tym ról męskich i żeńskich oraz władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, a także mitów i stereotypów, rodzajów i form przemocy, psychologicznych mechanizmów przemocy,
- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc;
- uzyskanie przez osobę stosującą przemoc świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;
- rozpoznanie przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe;
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy;
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez używania agresji;
- naukę umiejętności partnerskiego układania relacji w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych;
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć;
- promocję pozytywnych standardów i wartości;
- tolerancję i szacunek wobec osób zależnych – starszych i z niepełnosprawnościami;
- wychowanie dzieci bez przemocy.

3.5. Zajęcia grupowe prowadzone są w formie:

- mikroedukacji służącej dostarczeniu sprawcom przemocy domowej informacji na temat dynamiki procesu przemocy, jej form i przejawów, konfrontowaniu przekonań i postaw, przy pomocy których sprawcy usprawiedliwiają stosowanie przemocy, ukazaniu, w jaki sposób zachowania sprawcy krzywdząco wpływają na członków rodziny i ich wzajemne relacje;
- treningów służących rozwijaniu konstruktywnych umiejętności kontroli emocji i zachowań, nauce nowych sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych i pomagających utrzymać satysfakcjonujące relacje z ludźmi bez używania przemocy, rozwijaniu umiejętności asertywnych.
-

3.6. Obszary tematyczne realizowane na zajęciach:

- Definicja przemocy, formy i cykl przemocy
- Złość a alternatywne formy zachowania
- Mój plan bezpieczeństwa
- Zastraszanie i onieśmianie
- Uczucia i przemoc emocjonalna
- Izolacja
- Szczerość i odpowiedzialność
- Zaprzeczanie, pomniejszanie, obwinianie
- Przemoc a szacunek seksualny
- Męskie przywileje, przemoc ekonomiczna i wykorzystywanie dzieci
- Partnerstwo
- Wymuszanie i zagrożenie a negocjacje i sprawiedliwość.

3.7. Organizacja prowadzenia zajęć

Łączny czas Programu obejmuje co najmniej 60 godzin zajęć korekcyjno- edukacyjnych (w tym min. 2 sesje indywidualne z każdym uczestnikiem zajęć). Zajęcia grupowe odbywają się 1 raz w tygodniu, w godzinach popołudniowych. Ponadto, po zakończeniu zajęć grupowych uczestnicy Programu biorą udział w indywidualnych zajęciach podsumowujących ich udział w Programie korekcyjno – edukacyjnym. Zajęcia grupowe prowadzone są, w miarę możliwości, przez parę trenerów – kobietę i mężczyznę.

Działania podejmowane przez realizatorów programu są odpowiednio dokumentowane.

4. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU KOREKCYJNO – EDUKACYJNEGO

Monitoring i ewaluacja obejmują:

- Ocenę postępów każdego uczestnika w Programie na podstawie obserwacji osób prowadzących grupę (kryteria: obecność, nie stosowanie przemocy, trzeźwość, zaakceptowanie – przyznanie się do stosowania przemocy, zastosowanie poznanych technik, zwracanie się o pomoc, świadomość procesu, aktywne zaangażowanie, otwarcie się, delikatny sposób wyrażania się, odpowiedzialność w sprawach finansowych);
- Powyższe kryteria służą również do oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z Programu;
- Badanie efektywności Programu po jego zakończeniu (w formie ankiety dla uczestników zajęć);
- Nawiązanie kontaktu z rodzinami osób stosujących przemoc i ew. tymi osobami, wobec których uczestnicy stosowali przemoc;

- Monitorowanie uczestników programu po jego zakończeniu, poprzez nawiązanie kontaktu z Ośrodkami Pomocy Społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania uczestników zajęć, ew. Policją, sądem, zespołami interdyscyplinarnymi w gminach.

5. ZAKOŃCZENIE PROGRAMU

Każdy uczestnik, który regularnie uczestniczył w zajęciach (zrealizował minimum 75% ogólnej liczby godzin Programu) otrzymuje zaświadczenie o jego ukończeniu, z podaniem czasu trwania Programu. Natomiast zaświadczenie o udziale w Programie, ze wskazaniem rzeczywistej liczby godzin uczestnictwa, wydaje się po zrealizowaniu minimum 50% ogólnej liczby godzin Programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 107) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Z kolei na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 poz. 424 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535), która wprowadziła zmiany – w tym m.in.:

- nazwę „przemoc w rodzinie” zastąpiono nazwą „przemoc domowa”;
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc;
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno – terapeutycznych

istnieje konieczność dostosowania przyjętego przez Radę Powiatu Nowosądeckiego „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nowosądeckim na lata 2021-2025” do aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.